

1964

M. Hiner 1964 Dec 15

Lesznai Anna egyik alkotása: faliszőnyeg

Lesznai Anna 80 éves

Ha Lesznai Anna 80 esztendejére gondolunk, óhatatlanul jut eszünkbe Mikszáth Kálmán néhány sora Jókai Mórról írt, remekbe-szabott életrajzából: »A szabadságharc előtti két évtizedben támadtak óriások, de mért fogytak el és hová lettek azok az anyák, akik szülték őket?« S valóban: hol vannak azok az anyák, akik két évtizeddel az arcpirító emlékü első világháború előtt óriásokat szültek ennek a népnek (s az egész világnak)? Mert az a kor, amelyben Lesznai Anna elindult pályájára az Ady Endre, Bartók Béla, Móricz Zsigmond, Kafka Margit, Kodály Zoltán, Rippl-Rónai József és Berény Róbert kora. Szabó Ervin, Jászi Oszkár, Ignóus és Kunfi Zsigmond szellemi színvonala, erkölcsi tisztasága adta meg az írástudók mértékét — s ezek között az írástudók között Lesznai Anna, a költő, a festő és az ember egyaránt kimagaslóan előkelő helyet foglalt el. Aki abban a szerencsében részesült valaha is, hogy a közelébe kerülhetett, hogy egy pillanatra élvezhette mindenekfelett uralkodó nagy, humánus tisztaságát, óhatatlanul valamelyik zempléni udvarház színes cserepekből rakott nagy kemencéjére gondolt, mert Lesznai Anna úgy árasztja magából a lelket vidító emberséget, a mindent átölelő szeretetet, mint a kenyérsütő forró kemence.

Terra Mater ő — a mindent magához ölelő, mindent magához hívó, mindent magába fogadó, de egyben a mindent teremő földanya is — s ha mindenekfelett az emberi melegséget, nagyságot ünnepeljük is benne, ugyanúgy ünnepeljük a nagy, kortársaihoz mindenben méltó alkotót, művészt, költőt és festőt, kritikust és gondolkodót, aki ott állott a magyar megújulás bölcsőjénél, a Nyugat, a Huszadik Század születésénél, aki ott tanított a Szellemi Tudományok Szabadiskolájában.

25 esztendeje múlt, hogy a fasizmus elől az Egyesült Államokba menekült férjével, Gergely Tibor festőművésszel. Ott élt két fia is, de a harmadik, a legidősebbik Európában maradt, és 1945-ben német gyilkosoknak esett áldozatul, akik Körtvélyesen, Lesznai Anna oly nagyon kedvelt, s oly sok üldözöttnek menedéket nyújtó udvarházában agyonlőtték.

A költőnő portréja

(Vámos László felvételei)

A 80 esztendő Lesznai Annát, korunk egyik legkiemelkedőbb költőnőjét és képzőművésznőjét tisztelői és barátai, művésztársai nem csupán szeretettel veszik körül.

Kiadásra előkészítés alatt áll Lesznai Annának hatalmas korrajzi regénye, a *Béke és pusztulás*, és költészetének hívei most állítják össze verseinek gyűjteményét.

S híre járja, hogy több mint negyedszázad után Lesznai Anna hazakészül látogatába.

»Látom Leszna falvát
Szellős, fehér házat
Melybe még a nap is
Mindennapos vendég
Égnek szökkent dombon
Szüreteket látok
Látok lakomákat
Virágos udvaron
Gyermekeket látok,
Köztük magam látom...«

Csaknem fél évszázados a vers, mellyel Lesznai Anna újszülött fiát köszöntötte — ma az ország szeretettel köszönti, és várja Lesznai Annát, hogy »köztünk magát láthassa«.

h. z.